

будуватися з урахуванням стадій формування їх конкурентних переваг на ринку, що диференціюються своєю специфікою, ресурсними особливостями забезпечення конкурентних позицій на ринку, стратегією та тактикою ринкової поведінки підприємства, прикладними засадами реалізації маркетингової політики тощо [2].

Конкуренція на ринку спонукає товаровиробників покращувати процеси виробництва, прискорює науково технічний прогрес, ефективніше використовувати ресурси, дозволяє найповніше задовольнити потреби споживачів і сприяє загальному зростанню добробуту нації. Підвищення конкурентоспроможності підприємства залежить від ефективного використання усіх компонентів, що дасть змогу збільшити виробництво високоякісної продукції, знизити затрати праці та коштів, одержати прибутки в розмірах, необхідних для забезпечення розширеного відтворення в сільському господарстві економіки країні, сприятиме прискоренню виходу галузі із сучасної фінансової кризи, дасть змогу зміцнити експортний потенціал, тим самим підтвердить надійність продовольчої безпеки.

Список використаних джерел

1. Стецюк П. А. Фінансова архітектура забезпечення конкурентоспроможності підприємства [Електронний ресурс] / П. А. Стецюк. – Режим доступу : http://www.dut.edu.ua/uploads/p_1010_51668788.pdf.

2. Скупейко В. В. Алгоритм формування методології дослідження конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств / В. В. Скупейко // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2018. – Випуск 1(13). – С. 145-149.

Гуцаленко Л.В.,
д-р екон. наук, професор,
професор кафедри обліку та оподаткування
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ

БЮДЖЕТУВАННЯ – ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Для ефективного управління діяльністю підприємства результат діяльності має бути прогнозованим, а системи управління підприємством – здатними до повнішого використання функцій обліку, включаючи прогностичну. Бухгалтерська інформація трансформується в знання менеджера, а останній на цій основі приймає управлінське рішення.

Забезпечити придатність економічної інформації для формування знань менеджера можливо лише використовуючи методи аналізу, планування та прогнозування.

У сучасній економіці стратегія розвитку суб'єкта господарювання може

бути спрямована на результат поточної рентабельності або забезпечення випереджаючої капіталізації порівняно з прибутком, прагнення до збільшення ринкової вартості економічної одиниці (сьогодні у деяких країнах із розвиненим рівнем економіки, насамперед у США, концепція управління підприємством на основі його вартості вважається одним із найефективніших функціональних спрямувань у менеджменті). Облікова система через «облікову політику» інтерпретує всю базу інформаційного потоку в напрямі економічної політики, окресленої менеджментом.

В сучасних умовах функціонування підприємств, які характеризуються ростом інфляції, нестабільністю економіки та високою конкуренцією, суб'єкти господарювання повинні шукати більш ефективні методи управління фінансово-господарською діяльністю. Одним з цих методів є бюджетування – це ефективний інструмент фінансового менеджменту, який забезпечує узгодження діяльності структурних підрозділів з метою досягнення поставленої цілі. Система бюджетування базується на розробці і здійсненні контролю виконання планів підприємства. Чим вищий рівень невизначеності, що є наслідком нестабільності в суспільстві, тим більшого значення набуває планування взагалі і зокрема бюджетування [4].

Перш ніж розглядати особливості бюджетування акцентуємо увагу на ознаках, які виокремлюють вітчизняні науковці (таблиця 1).

Основа методики прогнозування собівартості продукції в сільськогосподарських підприємствах закладена в Методичних рекомендаціях з планування, обліку та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджених наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001 р. № 132. [5].

Прогнозування необхідно здійснювати як в цілому для організації, так і для її структурних підрозділів або виробництва окремих видів продукції чи видів діяльності.

Таблиця 1 Ознаки бюджетування визначенні науковими підходами

Ознаки бюджетування	Ю. Брігхем та Л. Гапенські [2]	Д. К. Шим та Д. Г. Сігел [7]	В.Е. Хруцький, Т.В. Сизова, В.В. Гамаюнов [6]	І.А. Бланк [1]
план	+			
процес		+		
Технологія фінансового планування			+	
Оперативний фінансовий план				+

Джерело: сформовано автором на основі [4]

Відповідно до міжнародної практики прогнозування цих показників потрібна розробка внутрішніх документів, а саме:

1. Бюджет продажу;
2. Бюджет закупки та використання матеріальних запасів;
3. Бюджет трудових затрат;

4. Бюджет витрат в цілому по підприємству;
5. Бюджет по галузях підприємства;
6. Бюджет за видами діяльності (операційна, фінансова, інвестиційна)

[3].

У цілому основний бюджет сільськогосподарського підприємства складатиметься із двох частин: операційного бюджету та фінансового бюджету.

Кінцева мета операційного бюджету разом із показниками фізичного капіталу – визначення прогнозу прибутків і збитків підприємства. Показниками плану прибутків на сільськогосподарських підприємствах будуть такі:

- а) виручка від реалізації продукції, виконаних робіт та наданих послуг;
- б) валовий прибуток;
- в) витрати на збут;
- г) витрати з організації виробництва та управління;
- г) операційний прибуток.

Валовий прибуток – це різниця між виручкою від реалізації продукції, робіт та послуг і виробничою собівартістю реалізованої продукції, виконаних робіт та наданих послуг. Виручка від реалізації визначається бюджетом продаж. Операційний прибуток розраховують зменшенням валового прибутку на суму витрат на продаж, витрат на організацію виробництва та управління, витрат на збут.

Важливою частиною основного бюджету організації є фінансовий бюджет, за допомогою якого формуються такі показники:

- 1 об'єм продажу та загальний прибуток;
- 2 собівартість продажу;
- 3 співвідношення доходів і витрат тощо.

В умовах ринкової економіки неможливо управляти підприємством без врахування ризику, а для ефективного управління важливо не лише знати про його наявність, а й правильно ідентифікувати та структурувати ризики. Слід пам'ятати, що існують аспекти управлінської діяльності, де постійно створюються ризиковані ситуації. Особливо це стосується сільськогосподарських підприємств, діяльність яких залежить від низки непередбачуваних факторів, зокрема природнокліматичних умов, нестабільності політичної чи економічної ситуації, державної політики, ситуації на ринку, невизначеності дій партнерів по бізнесу та конкурентів, відсутність певної інформації тощо.

Узагальнюючи вищевикладене можна дійти висновку, що практичну реалізацію оцінки прогнозної функції зв'язку факторів виробничого процесу можливо здійснити економетричними методами за існуючими емпіричними даними. Отримавши таку функцію можливо здійснювати управлінський вплив на очікуваний прибуток за рахунок зміни факторів та визначення взаємозв'язку між ними.

Список використаних джерел

1. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: учебный курс / И.А. Бланк . – [2-е изд.]. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 656 с.
2. Бригхем Ю. Финансовый менеджмент: полный курс в 2 т. / Ю. Бригхем, Л. Гапенски; пер. с англ. под ред. В.В. Ковалева. – СПб.: Экономическая школа, 1997. – 497 с.]
3. Гуцаленко Л.В. Адаптивна система обліку і контролю результатів діяльності сільськогосподарських підприємств: монографія / Гуцаленко Л.В. – К.: ННЦ ІАЕ, 2010. – 372 с., С.245-246
4. Іщенко Н.А. /Організація бюджетування в системі фінансового планування на підприємстві / Н.А. Іщенко / Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, 2011, випуск 1, С.253-257
5. Про затвердження Методичних рекомендацій з планування, обліку та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджених наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001 р. № 132 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0132555-01>
6. Хруцкий В.Е. Внутрифирменное бюджетирование: настольная книга по постановке финансового планирования / В.Е. Хруцкий, Т.В. Сизова, В.В. Гамаюнов. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 400 с.
7. Шим Д.К. Основы коммерческого бюджетирования / Д. К. Шим, Д. Г. Сигел; пер. с англ. – СПб.: Пергамент, 1998. – 456 с.

Ларіонова К.Л.,

канд. екон. наук., доцент, доцент кафедри
фінансів, банківської справи та страхування,
Хмельницький національний університет,
м. Хмельницький

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ БАНКУ

Функціонування української банківської системи в умовах трансформації вітчизняної економіки в світовий фінансовий простір визначається, передусім, стабільною прибутковістю діяльності банківських установ. Саме через це питання управління прибутком будь-якого банку набуває теоретичного та практичного значення в процесі їх діяльності.

Актуальність обраної нами даної теми полягає в тому, що у умовах ринку якість управління прибутком визначає стійкість і конкурентоспроможність банків на ринку фінансових послуг, а також можливість його стратегічного розвитку. Досягнення високої ефективності функціонування банківської установи виступає головною метою, що ставлять перед собою її власники, а управління прибутком є одним з пріоритетних завдань фінансових менеджерів.